

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 288/2017-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. augusta 2017 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, sudcu Milana Ľalíka a sudkyne Marianny Mochnáčovej prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou JUDr. Janou Kubáňovou, Cintorínska 5, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na urýchlené rozhodovanie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tk 3/2015 a postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tos 74/2017 pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČIA] na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tk 3/2015 p o r u š e n é b o l i .

2. Základné právo [REDAKČIA] na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa

čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tos 74/2017 porušené boli.

3. Okresný súd Trnava a Krajský súd v Trnave sú povinné spoločne a nerozdielne uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Jany Kubáňovej, Cintorínska 5, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti [REDAKOVANÉ] vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. apríla 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na urýchlené rozhodovanie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tk 3/2015 (ďalej len „namietaný postup okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby. Ústavný súd zistil, že ide o konanie vedené krajským súdom pod sp. zn. 6 Tos 74/2017.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 97/2014 z 19. septembra 2014 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 66/2014 z 2. októbra 2014 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku. Väzbu vykonáva do dnešného dňa nepretržite.

3. Sťažovateľ podal 20. februára 2017 na okresnom súde žiadosť o prepustenie z väzby a navrhol väzbu nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka a prijatím písomného sľubu sťažovateľa. Okresný súd uznesením sp. zn. 5 Tk 3/2015 z 9. marca 2017 rozhodol, že žiadosť sťažovateľa podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietá, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijíma písomný sľub sťažovateľa a podľa § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku súd väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahrádza.

4. Proti predmetnému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť a prostredníctvom svojho obhajcu doručil písomné odôvodnenie sťažnosti zo 17. marca 2017.

Do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu (25. apríla 2017) sťažovateľ nemá vedomosť, akým spôsobom bolo o jeho sťažnosti rozhodnuté. Konanie o žiadosti o prepustenie z väzby trvá už 65 dní, čo nemožno považovať za urýchlené rozhodovanie v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), v zmysle ktorej sa osobnej slobode priznáva mimoriadny význam (rozhodnutie ESLP vo veci Dewilde, Ooms a Versyp z roku 1970) a v prípade väzobného stíhania sa vyžaduje uprednostnenie a zvýšená starostlivosť (ESLP Wemhoff vs. Germany z roku 1968). Z uvedenej judikatúry tiež vyplýva, že väzba má mať striktné obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „speedlly“ a francúzsky výraz „*a bref délai*“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezicheri z roku 1989, A-164, bod 21, Neumeister z roku 1968, A-8, bod 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, bod 55). Význam osobnej slobody jednotlivca sa podľa sťažovateľa prejavuje aj v čl. 5 ods. 4 dohovoru, podľa ktorého sa od súdu vyžaduje, aby konal urýchlene, pričom podľa dohovoru nemožno akceptovať žiadne zbytočné prieťahy. Za zodpovedajúce možno považovať lehoty 14, resp. 18 dní (ESLP Touroude proti Francúzsku z 3. 10. 2000), nie však už lehotu 23 dní (Rehbock proti Slovinsku z 28. 11. 2000) a lehoty 30 dní, resp. 33 dní (ESLP G. B. a M. B. proti Švajčiarsku z 30. 11. 2000).

Uvedené lehoty platia, ak sa koná v dvoch inštanciách; dvojinštančnosť konania nezbavuje štát povinnosti plniť záväzky vyplývajúce z dohovoru. Vychádzajúc z uvedeného, lehoty 31 dní, resp. 48 dní boli považované za neprimerane dlhé. Do lehoty sa pritom počíta celková doba konania od podania žiadosti až po doručenie konečného rozhodnutia (Letelier proti Francúzsku z r. 1991, Navarra v. Francúzsko, rozsudok z 23. 11. 1993, bod 28).

5. Sťažovateľ poukázal aj na judikatúru ústavného súdu, ktorý sa už vo svojich rozhodnutiach mnohokrát zaoberal postupom všeobecných súdov pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby a judikoval, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty počítané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). Z uvedeného vyplýva, že lehota počítaná na mesiace nezodpovedá urýchlenosti. Tejto požiadavke nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 126/05, III. ÚS 199/05, II. ÚS 353/06).

6. Podľa názoru sťažovateľa *„porušenie práva v jeho prípade, najmä s prihliadnutím na časový odstup od podania žiadosti po rozhodnutie o nej, je z ústavnoprávneho hľadiska neospravedliteľné a netolerovateľné a preto už nie je možné zhojiť právo a nezákonnosť dodatočným rozhodnutím a má za to, že ako prostriedok zabezpečenia osobnej slobody obvineného a zabránenia jej ďalšieho porušovania, malo byť prijaté iba opatrenie znamenajúce okamžité ukončenie väzobného obmedzenia“*.

7. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva [redacted]... a to právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy SR, právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody zaručené v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod spis. zn. 5 Tk/3/2015 v súvislosti s rozhodnutím o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu boli porušené.

2. Základné práva [REDAKOVANÉ]... a to právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy a právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody zaručené v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo postupom Krajského súdu Trnava v súvislosti s rozhodovaním o prepustenie z väzby na slobodu boli porušené.

3. Ústavný súd prikazuje Krajskému súdu Trnava, aby sťažovateľa prepustil na slobodu.

4. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3.000 eur, ktoré je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť sťažovateľovi do 2 mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3.000 eur, ktoré je Krajský súd Trnave povinný vyplatiť sťažovateľovi do 2 mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti tohto nálezu.

6. Okresnému súdu Trnava a Krajskému súdu Trnava ukladá spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 312,34... za zastupovanie v konaní pred Ústavným súdom SR na účet advokáta JUDr. Jana Kubáňová... do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

8. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 288/2017-14 z 31. mája 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

9. Na základe výzvy ústavného súdu sa podaním z 27. júna 2017 k prijatej sťažnosti vyjadrila podpredsedníčka okresného súdu, ktorá uviedla, že „dňa 20.02.2017 podal sťažovateľ [REDAKOVANÉ] žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu na Krajský súd v Trnave, ktorý ju postúpil Okresnému súdu Trnava a žiadosť bola príslušnému súdu doručená dňa 22.02.2017. Spis sa na okresnom súde nenachádzal, nakoľko bol tento dňa 17.02.2017 predložený Krajskému súdu v Trnave a to na rozhodnutie o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu o prepustení obžalovaných [REDAKOVANÉ] z väzby na slobodu. Sudca prom. práv. [REDAKOVANÉ] dňa 03.03.2017 nariadil termín neverejného

zasadnutia na deň 09.03.2017 o 10.30 hodine, na ktorom súd vyhlásil rozhodnutie a žiadosť sťažovateľa zamietol. Predmetné uznesenie obžalovaný ako aj obhajkyňa prevzali dňa 09.03.2017. Dňa 20.03.2017 obhajkyňa emailom súdu doručila sťažnosť proti uzneseniu, ktorým bola žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietnutá. Spis bol dňa 07.04.2017 predložený na Krajský súd v Trnave spolu so sťažnosťou ako aj s odvolaniami obžalovaných a prokurátora, nakoľko dňa 23.01.2017 bol vyhlásený rozsudok. Dňa 11.05.2017 krajský súd na neverejnom zasadnutí sťažnosť obžalované (sťažovateľa) zamietol a spis bol okresnému súdu vrátený dňa 13.06.2017. Uznesenie krajského súdu bolo dňa 22.05.2017 prevzaté obvineným a prokuratúrou a dňa 30.05.2017 obhajkyňou [REDAKOVANÉ].

S poukazom na vyššie uvedené možno konštatovať, že dĺžka konania o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu trvala od 22.02.2017 do 22.05.2017, čo nemožno považovať za primeranú lehotu. Treba však prihliadnuť aj na skutočnosť, že žiadosť sťažovateľom bola podaná po vyhlásení rozsudku vo veci samej a spis bol na krajský súd predložený až dňa 07.04.2017 vzhľadom na podané odvolania, ktoré boli doručované stranám na vyjadrenie.

Zároveň Vám oznamujem, že spis tunajšieho súdu sp. zn. 5Tk/3/2015 Vám nemôžeme zapožičať, nakoľko dňa 22.06.2017 bolo rozhodnuté o žiadostiach obžalovaných [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o prepustenie z väzby na slobodu a vzhľadom na podané sťažnosti musí byť spis predložený Krajskému súdu v Trnave.

Na záver uvádzam, že súhlasím s tým, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho prejednávania veci.“

10. Krajský súd vo svojom vyjadrení z 28. júna 2017 k prijatej sťažnosti uviedol:

„Zo skutkových okolností podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ dňa 20.02.2017 podal žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, pričom navrhol väzbu nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka a súčasne prijatím písomného sľubu sťažovateľa. Okresný súd uznesením pod sp. zn. 5Tk/3/2015 zo dňa 09.03.2017 rozhodol, že žiadosť sťažovateľa podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietla a podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijíma písomný sľub sťažovateľa a podľa § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného poriadku väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného

úradníka nenahrádza. Proti predmetnému uzneseniu Okresného súdu Trnava podal sťažovateľ sťažnosť, pričom dôvody sťažnosti prostredníctvom obhajcu doručil 17.03.2017. Do doby podania ústavnej sťažnosti (t. j. do 25.04.2017) sťažovateľ nemal vedomosť, akým spôsobom bolo o jeho sťažnosti rozhodnuté. Konanie o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle podaných sťažnostných dôvodov trvá do dňa 25.04.2017 65 dní, ktoré nemožno považovať za urýchlené v zmysle čl. 5 ods. 4 Dohovoru a rozporné s čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy SR.

Po preskúmaní príslušných (relevantných) skutočností som zistil, že predmetná trestná vec z dôvodu sťažnosti obvineného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava pod sp. zn. 5Tk/3/2015 zo dňa 09.03.2017 napadla na tunajší súd 07.04.2017. Rozhodnutá bola dňa 11.05.2017 tak, že krajský súd sťažnosť obvineného proti uzneseniu okresného súdu zamietol. Príslušné rozhodnutie bolo procesným stranám expedované dňa 18.05.2017.

Tunajší súd si je vedomý, že v prípade rozhodovania o žiadosti osôb obvinených o prepustení z väzby na slobodu je treba konať prednostne a urýchlene. Je mu známe, že lehota rozhodovania o väzbe počítaná na mesiace (v zmysle ustálenej rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR, resp. Európskeho súdu pre ľudské práva) nezodpovedá požiadavke urýchlenosti. Konkrétnejšie z rozhodnutí ústavného súdu k tejto problematike vydaných je vo všeobecnosti zistiteľné, že takejto požiadavke (na urýchlené rozhodovanie) nezodpovedá lehota konania (o väzbe) presahujúca na jednom stupni dobu jedného mesiaca. Primeranosť rozhodovania vzťahujúceho sa na väzobné stíhanie osoby obvinenej sa pritom posudzuje aj vzhľadom na okolnosť viažucu sa k vecnej a právnej náročnosti veci preskúmvanej všeobecnými súdmi. Zastávam názor, že v konkrétnej veci vzťahujúcej sa k osobe obvineného [REDAKOVANÉ] sa práve jedná o takúto vecne a právne zložitú vec. Doba rozhodovania okresného súdu, resp. súdu odvolacieho len v nepatrnej miere presiahla dobu jedného mesiaca, čo vzhľadom na už konštatovanú vecnú a právnu zložitú veci, nepovažujem za neprimeranú dĺžku konania už aj vzhľadom na nálezy a rozhodnutia ústavného súdu doposiaľ vydané v súvislosti so skúmaním podmienok na spravodlivé konanie realizované v primeranej lehote.

Navrhujem preto ústavnému súdu sťažnosť [REDAKOVANÉ] odmietnuť.

Súhlasím, aby ústavný súd vo vlastnom konaní upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

11. Právna zástupkyňa sťažovateľa zaujala k obom vyjadreniam všeobecných súdov stanovisko (doručené ústavnému súdu 13. júla 2017), v ktorom uviedla:

„K vyjadreniu OS Trnava č. 1 SprV/431/2017 zo dňa 27. júna 2017 uvádzame nasledovné:

Tak ako sa uvádza v samotnom vyjadrení OS Trnava, sťažovateľ podal žiadosť o prepustenie z väzby dňa 20.02.2017 na Krajský súd Trnava nakoľko v tom čase už bolo rozhodnuté vo veci samej OS Trnava spis. značka 5 Tk/3/2015 a to odsudzujúcim rozsudkom zo dňa 23.01.2017. Preto sťažovateľ (advokátka sťažovateľa) podala žiadosť o prepustenie z väzby súdu. v právomoci ktorého bolo rozhodovať o prepustenie z väzby. OS Trnava bola uvedená žiadosť doručená dňa 22.02.2017. O žiadosti o prepustenie z väzby bolo rozhodnuté 09.03.2017 a v ten istý deň bolo obhajkyňi ako aj obžalovanému doručené rozhodnutie a to Uznesenie, ktorým bola žiadosť obžalovaného zamietnutá.

Okresný súd Trnava až dňa 07.04.2017 predložil spis na Krajský súd Trnava, teda skoro po uplynutí 4 týždňov od rozhodnutia bez akéhokoľvek odôvodnenia. Opierať sa o skutočnosť, že obhajkyňa doručila súdu dňa 20.03.2017 sťažnosť proti predmetnému uzneseniu je v tomto prípade irelevantná nakoľko OS Trnava nemal povinnosť čakať na sťažnosť (zdôvodnenie sťažnosti) tak dlhú dobu.

Je teda jednoznačne preukázané, že súd nekonal v danej veci 4 týždne nakoľko hneď po vyhlásení rozhodnutia bola zo strany obhajkyne ako aj obžalovaného proti predmetnému uzneseniu zahlásená sťažnosť.

Okresnému súdu Trnava teda nič nebránilo predložiť spis nadriadenému súdu a to Krajskému súdu Trnava.

Rozhodnutie KS Trnava bolo obžalovaným ako aj prokuratúrou prevzaté dňa 22.05.2017, pričom možno jednoznačne konštatovať, že konanie o žiadosti o prepustenie z väzby trvalo od 22.02.2017 do 22.05.2017 a uvedenú dĺžku konania nemožno považovať za primeranú lehotu.

Uvedenú skutočnosť skonštatoval vo svojom vyjadrení i Okresný súd Trnava.

Za zmienku stojí i tá skutočnosť, že dňa 22.06.2017 bolo rozhodnuté o žiadostiach o prepustenie z väzby obžalovaných v predmetnej veci 5Tk/3/2017 a spis sa už dňa 27.06.2017 nenachádzal na OS Trnava, ale na KS Trnava.

V tomto prípade bol spis odstúpený na sťažnostný súd 5 dní po rozhodnutí o žiadostiach o prepustenie z väzby obžalovaných a v prípade sťažovateľa, vo veci, kde

namieta porušenie svojich základných práv a slobôd, spis predložený na sťažnostný súd až po uplynutí 4 mesiacov.

K vyjadreniu KS Trnava č. Spr 326/17 zo dňa 28. júna 2017 uvádzame nasledovné:

Krajský súd vo svojom vyjadrení iba zhodnotil skutkové okolnosti podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľa a v závere vyjadril názor, že v prípade rozhodovania o žiadosti osôb obvinených o prepustení z väzby na slobodu je treba konať prednostne a urýchlene. Je mu známe, že lehota rozhodovania o väzbe počítaná na mesiace nezodpovedá požiadavke urýchllosti. Je všeobecne zistiteľné, že takejto požiadavke na urýchlené rozhodovania nezodpovedá lehota konania (o väzbe) presahujúca na jednom stupni dobu jedného mesiaca. Krajský súd Trnava poukázal na primeranosť rozhodovania vzťahujúceho sa na väzobné stíhanie osoby obvinenej pričom sa posudzujú aj okolnosti viažuce sa k vecnej a právnej náročnosti veci preskúmvanej všeobecnými súdmi. Krajský súd Trnava pritom označil vec sťažovateľa za vecne a právne zložitú vec.

Som toho názoru, že práve Krajský súd mal po predložení spisu Okresným súdom Trnava dbať o čo najrýchlejšie vybavenie nakoľko z prekladacej správy bolo zrejmé, že o žiadosti sťažovateľa sa už na Okresnom súde Trnava rozhodovalo neprimerane dlho.

Ak by sme si však osvojili tvrdenia Krajského súdu Trnava o primeranosti rozhodovania presahujúceho jeden mesiac, tak by si súdy mohli osvojiť premisu, že pri vecne a právne náročnej veci je možné porušovať základné práva a slobody každého obvineného prípadne obžalovaného.

Sťažovateľ je práve opačného názoru a to najmä z toho dôvodu, že ako vyplýva z vyjadrenia Okresného súdu Trnava spis obžalovaného bol už Krajskému súdu Trnava ako odvolaciemu súdu dobre známy, nakoľko sa viackrát rozhodovalo o žiadostiach obžalovaných o prepustenie z väzby ako aj následne pri rozhodovaní o odvolaní proti prvostupňovému rozsudku, ktorý padol vo veci vedenej na OS Trnava spis. značka 5Tk/3/2015 dňa 23.01.2017.

Je nepochybné, že konanie o žiadosti o prepustenie z väzby sťažovateľa trvalo 92 dní, čo naozaj aj pri vecne a právne zložitej veci nemožno považovať za primerané a je jednoznačné, že práve konaním Okresného súdu Trnava a Krajského súdu Trnava prišlo z porušeniu základných práv a slobôd sťažovateľa.

Je teda nevyhnutné konštatovať, že takéto trvanie nemožno považovať za urýchlené v zmysle čl. 5 ods. 4 Dohovoru.

Väzba má mať striktné obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch.

Krajský súd Trnava pozabudol na skutočnosť, že dvojinštančnosť konania nezbavuje štát povinnosti plniť záväzky vyplývajúce z Dohovoru pričom do lehoty sa pritom počíta celková doba konania, od podania žiadosti až po doručenie konečného rozhodnutia (Letelier proti Francúzsku z r. 1991. Navarra v. Francúzsko, rozsudok z 23. novembra 1993, § 28).

Sťažovateľ je presvedčený, že jeho právo na urýchlené rozhodnutie o žiadosti o prepustenie z väzby podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy, porušené bolo...

V zmysle ust. § 30 ods. 2 Zákona č. 38/1993 Z. z. súhlasíme, aby sa upustilo od ústneho pojednávania nakoľko od toho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.“

12. Ústavný súd so súhlasom všetkých účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj listinnými dôkazmi dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

15. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

16. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

17. V zmysle § 2 ods. 6 druhej vety Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní a súdy sú povinné vybavovať väzobné veci prednostne a urýchlene.

18. Ústavný súd v zmysle svojej ustálenej judikatúry zdôrazňuje, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (mutatis mutandis III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (Toth c. Rakúsko z 12. 12. 1991). Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03).

19. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie

okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).

20. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru ústavný súd poukazuje aj na svoju ustálenú judikatúru, z ktorej vyplýva, že v týchto právach je obsiahnuté aj právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu, ako aj právo byť prepustený počas konania (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05), pričom prepustenie z väzby na slobodu môže byť v zákonom určených prípadoch podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, IV. ÚS 181/07).

21. Z judikatúry ESLP vyplýva, že väzba má mať striktne obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „*speedily*“ a francúzsky výraz „*a bref délai*“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezicheri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55). Prieskumné súdne konanie musí byť vedené v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a tiež aj účelom čl. 5 dohovoru, to znamená ochranou jedinca proti svojvôli, osobitne aj s ohľadom na čas, ktorý uplynie do vyhlásenia rozhodnutia (rozsudok vo veci Koendjibiharie v. Holandsko, 25. 10. 1990, § 27).

22. Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že jednotlivé lehoty z hľadiska požiadavky neodkladnosti alebo urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle § 17 ods. 2 a 5 ústavy, ale aj z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru sa posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (obdobne pozri aj III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 255/03, II. ÚS 353/06).

23. Pri posudzovaní neodkladnosti alebo urýchlenosti rozhodovania o zákonnosti väzby sa vychádza aj z pravidla, že keď sa na rozhodovaní o návrhoch osoby pozbavenej osobnej slobody na preskúmanie zákonnosti tohto pozbavenia zúčastnilo viac stupňov súdov, berie sa do úvahy celková dĺžka konania, to znamená od podania návrhu až do právoplatného rozhodnutia o ňom (napr. rozsudky ESĽP vo veciach Letellier v. Francúzsko, 26. 6. 1991, § 56 a Navarra v. Francúzsko, 23. 11. 1993, § 28).

24. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdiť ústavnosť sťažovateľom tvrdeného zásahu do obsahu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresného súdu a krajského súdu pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby, ktoré sťažovateľ považuje za neprimerane dlhé a nespĺňajúce požiadavku neodkladnosti.

25. Z listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, ako aj zo vzájomne nesporných (nespochybňovaných) tvrdení účastníkov konania je možné zo skutkového hľadiska ustáliť tieto rozhodujúce skutočnosti:

Žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby bola krajskému súdu doručená 20. februára 2017, odkiaľ bola odstúpená okresnému súdu 22. februára 2017 na rozhodnutie. Okresný súd o žiadosti rozhodol uznesením sp. zn. 5 Tk 3/2015 z 9. marca 2017 na neverejnom zasadnutí tak, že žiadosť sťažovateľa podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijal písomný sľub sťažovateľa a podľa § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil. Sťažovateľ priamo na neverejnom zasadnutí podal sťažnosť proti uvedenému uzneseniu, ktorú písomne odôvodnil prostredníctvom svojej právnej zástupkyne podaním doručeným okresnému súdu elektronicky 20. marca 2017. Predmetné uznesenie okresného súdu bolo doručené sťažovateľovi, ako aj jeho právnej zástupkyňi 9. marca 2017. Spis okresného súdu bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti 7. apríla 2017. Následne uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tos 74/2017 z 11. mája 2017 2015 bola sťažnosť sťažovateľa zamietnutá. Uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 22. mája 2017. Spis bol vrátený okresnému súdu 13. júna 2017.

26. Na základe dosiaľ uvedeného možno zo skutkového hľadiska konštatovať, že od predloženia žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby okresnému súdu 22. februára 2017 (20. februára 2017 bola žiadosť doručená krajskému súdu) do dňa rozhodnutia okresného súdu 9. marca 2017 ubehlo celkom 16 dní. Okresný súd spisom disponoval ďalších 29 dní, pretože spis predložil na rozhodnutie o sťažnosti krajskému súdu až 7. apríla 2017. Krajský súd o sťažnosti rozhodol po uplynutí 34 dní a svoje rozhodnutie doručil sťažovateľovi po uplynutí ďalších 11 dní. Celková doba rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby tak presiahla dobu 90 dní.

27. Z predložených listín a vyjadrení všeobecných súdov tiež vyplýva, že okresný súd disponoval spisom neprimerane dlhý čas aj z dôvodu doručovania odvolaní proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 5 Tk 3/2015 z 23. januára 2017 stranám na vyjadrenie. Z chronológie uvedeného konania je tiež zjavné, že okresný súd vydal uznesenie o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby v dobe v čase približne dvoch týždňov od doručenia žiadosti sťažovateľa, čo ústavný súd hodnotí ako urýchlené a časovo primerané rozhodovanie. Avšak okresnému súdu trvalo takmer mesiac predloženie spisu krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti proti jeho uzneseniu o väzbe a krajskému súdu zase rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa a jeho doručenie 45 dní, čo už neakceptovateľne zasiahlo do sťažovateľom označeného základného práva na osobnú slobodu zaručeného čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti trvania väzby zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru.

28. Postup okresného súdu v namietanom konaní tak nespĺňal požiadavku neodkladnosti a urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v intenciách práv zaručených čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru. Vzhľadom na uvedené zistenie ústavný súd vyslovil, že okresný súd v súvislosti s rozhodovaním o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tk 3/2015 porušil základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu zaručené čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj jeho právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby zaručené čl. 5 ods. 4 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

29. Keďže ani postup krajského súdu pri rozhodovaní o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o prepustení z väzby nezodpovedal požiadavkám kladeným na urýchlené a neodkladné rozhodovanie o väzobných veciach, ústavný súd vyslovil, že aj postupom krajského súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu zaručené čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj jeho právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby zaručené čl. 5 ods. 4 dohovoru (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.

30. Sťažovateľ v petite sťažnosti súčasne žiadal, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu, aby ho prepustil na slobodu. Za dôvod na prepustenie obvineného z väzby možno považovať takú situáciu, keď sa v trestnej veci riešenej väzobne nekoná zo strany orgánov činných v trestnom konaní s osobitnou starostlivosťou a urýchlením. To znamená, že dôvodom na prepustenie z väzby sú prieťahy v konaní vo veci samej, teda napríklad pomalý postup policajného vyšetrovania. Naproti tomu pomalé rozhodovanie o väzbe, resp. o jej ďalšom trvaní spravidla nie je dôvodom na prepustenie z väzby. Výnimkou z tohto pravidla sú napríklad tie prípady, keď priamo zo zákona vyplýva lehota, v ktorej má byť o väzbe rozhodnuté (II. ÚS 80/2015).

31. Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že dĺžka konania o väzbe spravidla nie je dôvodom na prepustenie obvineného z väzby. Na základe tejto argumentácie nebolo možné vyhovieť uvedenej požiadavke sťažovateľa.

32. Sťažovateľ tiež žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 3 000 € od každého zo všeobecných súdov zúčastnených na rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby, ktoré odôvodnil „*pocitom márnosti, krivdy a nespravodlivosti, ako aj ušlého zárobku*“. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

33. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. S prihliadnutím na celkovú dĺžku obdobia rozhodovania o prepustení sťažovateľa z väzby, ktorá nie zásadným spôsobom presiahla zákonné limity, ako aj v tom čase prebiehajúce úkony okresného súdu pri doručovaní odvolania proti rozsudku okresného súdu z 23. januára 2017 a vyjadrení strán v konaní, dospel ústavný súd k záveru, že samotné deklarovanie porušenia označených práv sťažovateľa bolo dostačujúce, preto požiadavke sťažovateľa na priznanie finančného zadosťučinenia nevyhoviel (bod 4 výroku tohto nálezu).

34. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že sťažovateľ v zmysle petitu sťažnosti žiadal, aby ústavný súd zaviazal na náhradu trov právneho zastúpenia spoločne a nerozdielne okresný súd, ako aj krajský súd v celkovej sume 312,34 €.

35. Pri výpočte trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2017 je 147,33 € a hodnota režijného paušálu je 8,84 €.

36. S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2017 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu a vyjadrenie k stanovisku okresného súdu) v sume 468,51 € vrátane režijného paušálu.

37. Vzhľadom na to, že právna zástupkyňa sťažovateľa si úhradu trov právneho zastúpenia uplatnila iba v sume 312,34 €, ústavný súd, súc viazaný petitom sťažnosti, túto úhradu sťažovateľovi priznal len vo výške uplatneného nároku (bod 3 výroku tohto nálezu).

38. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia sú okresný súd aj krajský súd povinné zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku).

39. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. augusta 2017